

Visuose ūkio sektoriuose išaugęs kvalifikuotų darbuotojų poreikis dar labiau išryškino darbo jėgos pasiūlos ir paklausos neatitikimus. 27,2 proc. laisvų darbo vietų skirta kvalifikuotiems darbininkams ir amatininkams, tuo tarpu tokio darbo ieškančių asmenų pirmąją ketvirtį buvo 3,4 karto mažiau. Panašus santykis įrenginių ir mašinų operatorių bei surinkėjų – turintiems tokią kvalifikaciją vidutiniškai tenka 3,5 laisvos darbo vietos.

Pasiūlos ir paklausos neatitiktys fiksuojamos ir tarp atskirų profesijų. Transporto ir logistikos įmonėms trūksta 8 tūkst. – tiek laisvų darbo vietų jos įregistravo Užimtumo tarnyboje pirmąją ketvirtį. Tai – 13,5 karto daugiau darbo pasiūlymų nei norinčių dirbti tokią darbą klientų. Autobusų ir troleibusų vairuotojams 1,9 tūkst. darbo skelbimų – 22,2 karto daugiau nei darbo ieškančių asmenų.

„Kodėl darbo rinkoje susiklostė tokios kvalifikacijų disproporcijos? Priežastys įvairios. Tai ne vien nauji reikalavimai darbo vietoms, technologijų ir skaitmenizavimo diegimas ar migracija. – komentavo Užimtumo tarnybos direktoriaus pavaduotojas Gytis Darulis. – Gerokai sunkiau perorientuoti ir pritaikyti žmogų dirbti naujomis sąlygomis, greitai perkvalifikuoti, nes tai susiję ir su asmeniniais poreikiais ir jų galimybėmis“.

Darbo pasiūlos ir paklausos suderinamumo problema – iššūkis šalies ūkio sektoriams, švietimo sistemai, taip pat Užimtumo tarnybai. Neturintys profesinio pasirengimo žmonės vis sunkiau įsitvirtina darbo rinkoje

Regioninė profesinė neatitiktis dar labiau ryškesnė ir specifinė. Darbo ieškančių žmonių profesinės kompetencijos dažnai yra ne tokios, kurių reikia darbdaviams arba kvalifikuoti asmenys gyvena ne tose teritorijose, kur yra darbo pasiūlymų.

Pasak G. Darulio, strategiškai patogūs regionai, išsidėstę šalia didžiųjų miestų, leidžia suderinti gyvenimą atokesnėse vietovėse ir greitai pasiekti norimas darbo vietas didmiesčiuose. Sunkiau tai padaryti mažuose miesteliuose ir atokiose vietovėse darbo ieškantiems žmonėms, ypač jei rajone žemas ekonominis aktyvumas ir nedidelė įmonių plėtra.

Net aukštu užimtumu pasižyminčioje Vilniaus apskrityje labiausiai trūksta įrenginių ir mašinų operatorių ir surinkėjų. Šios profesijos vienam asmeniui vidutiniškai tenka 9,7 laisvos darbo vietos. Kauno apskrityje šioje profesijų grupėje darbo pasiūlymų ir darbo ieškančių asmenų santykis – 3,1, Alytaus apskrityje – 2,1.

Klaipėdos apskrityje stebimas kvalifikuotų darbininkų ir amatininkų stygius – laisvų darbo

vieta registravusi 4,5 karto daugiau nei norinčių tokią darbą dirbti. Toks pats santykis Vilniaus apskrityje, Šiaulių – 4,1, Alytaus – 3,3.

Nekvalifikuoto darbo ieškantiems daugiausiai galimybių susirasti darbą tik Vilniaus apskrityje – vienam tokio darbo norinčiam vidutiniškai tenka 2,9 laisvos darbo vietos. Kauno, Klaipėdos ir Šiaulių apskrityse laisvų darbo vietų nekvalifikuotam darbui buvo šiek tiek daugiau nei norinčių jį dirbti. Kituose regionuose darbo pasiūlymų nekvalifikuotam darbui mažiau nei tokio darbo ieškančiųjų.

Tiems, kurie neturi darbo perspektyvos ir galimybių įsidarbinti, Užimtumo tarnyba siūlo dalyvauti paramos mokymuisi priemonėse. Tai yra greičiausias ir patikimiausias būdas išlikti darbo rinkoje – įgyti paklausią profesiją.

Transporto sektoriaus įmonės pastaraisiais metais patiria didelį darbuotojų trūkumą, jos kas mėnesį Užimtumo tarnyboje registruoja po keletą tūkstančių laisvų darbo vietų. Ši aplinkybė, tikėtina, turi įtakos ir klientų mokymo programos pasirinkimui. Jau antrus metus tarp klientų populiariausia profesija – motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojų mokymo programa pradinei profesinei kvalifikacijai įgyti skubos tvarka. Didžioji dauguma pasibaigus mokymams dirba pagal įgytą profesiją.

Profesiniame mokyme šių metų pirmąjį ketvirtį pradėjo dalyvauti 3963 Užimtumo tarnybos klientai, kurie daugiausiai pasirinko motorinių transporto priemonių kroviniams vežti vairuotojo, socialinio darbuotojo padėjėjo, sandėlio operatoriaus, grafinio dizaino, fotografijos ir video produkcijos kūrimo mokymo programas. 2021 m. profesijas įgijo 5,9 tūkst. asmenų – 10,3 proc. daugiau nei 2020 m.

Darbo paklausos ir pasiūlos neatitiktis – tipiškas visos Europos reiškinys. Santechnikai, vamzdinių montuotojai, slaugytojai, analitikai, suvirintojai, tolimųjų reisų vairuotojai, statybų inžinieriai, programinės įrangos kūrėjai, betonuotojai, staliai, gydytojai – tai profesijos, turinčios tarptautinę paklausą visame žemyne.

